

lostní mohli nejlépe reprezentovat na mezi-narodním fóru politické vědy v Československu stejně úspěšně jako jejich polští kolegové, ale kteří by mohli společně podstatnou měrou přispět k vypracování nových modelů politického systému socialistické industriální společnosti, z nichž by pak mohl být zvolen adekvátní model politického řízení, který by odpovídal prosazované nové soustavě hospodářské.

Dagmar Cahová

Průzkum chat ve Švédsku

Švédsko je jednou z nemnohých evropských zemí s tradicí chatření, které se tam těší značné oblibě, obdobně jako je tomu u nás.

Institut pro výstavbu měst při Vysoké škole technické ve Stockholmu provedl v letech 1964–65 průzkum devíti chatářských osad, z nichž osm bylo ve stockholmské oblasti (ve vzdálenosti 20–140 km od Stockholmu) a jedna ležela na západním pobřeží, 500 km od hlavního města. Tato osada byla do souboru zahrnuta pouze pro srovnání.

Data byla získána inventarizací v těchto devíti osadách, dále z dotazníku rozeslaného poštou cca 650 majitelům chat a z výsledků týdenní studie o způsobu trávení volného času na chatě u šedesáti domácností. Tato studie byla provedena během jednoho týdne v červenci 1964 na základě dotazníku obsahujícího 10 (!) otázek.

Ve sledovaných chatářských osadách funguje družstvo pozemkových vlastníků (tj. chatářů), které pečuje o lesy, louky a veškerá společná zařízení, která v osadě jsou, jako koupaliště, hřiště, telefonní budky, pumpy, ploty, shromažďovací místnosti. Tato organizace je běžná ve většině chatářských osad ve Švédsku. Před zahájením výstavby takové osady vypracuje dosavadní vlastník půdy situační plán se zakreslením sítě cest a rozdělením stavebních parcel. Součástí tohoto plánu je tak zvaný popis (beskrivning), který obsahuje závazné pokyny pro stavbu chat a sanitárních zařízení. Vlastník půdy vybudoje cesty a studně, někdy i společnou místnost a nabídne jednotlivé pozemky na prodej. Proto spolupracuje od začátku často s družstvem a přenechá veřejné pozemky mezi jednotlivými stavebními parcelami (které jsou v soukromém vlastnictví) tomuto chatářskému družstvu, někdy též s počátečním kapitálem. Záleží proto na iniciativě těchto družstev, jak vypadá celková úprava

osady a jaká společná zařízení se budují. V některých oblastech se družstva zasloužila o výstavbu dalších společných zařízení, v jiných se naopak úroveň zařízení postupně zhoršovala. Největší potíže jsou s údržbou lesů a luk, kterých se nevyužívá více pro zemědělské účely. Cesty, které jsou zpravidla 2–4 m široké, spravuje a udržuje tzv. silniční družstvo.

Ze základních charakteristik sledovaného souboru uvádíme: pozemky všech chat měly minimální rozlohu 2000 m², tj. pětikrát vyšší než jakou připouští naše právní úprava (400 m² pro rekreační účely, příp. pro stavbu chaty). Tento značný rozdíl má svůj důvod zejména v tom, že Švédsko má nesrovnatelně více neplodné půdy než ČSSR, což umožňuje věnovat též větší pozemky chatářům. Pro srovnání uvádíme několik dat (viz tab. 1).

Na jednom pozemku je obvykle kromě obytné chaty ještě další chata pro hosty, přístavek pro skladování potravin a ostatních zásob, přístřešek pro provozování různých her, garáž apod. Obytná plocha chaty, včetně kuchyně, je v průměru 45 m² a bývá členěna na 3–4 pokoje. Chaty se vytápějí buď otevřeným krbem nebo elektricky; posléze i petrolejem. K zdravotním instalacím patří suchý nebo chemický WC a odpad z kuchyně. Více než polovina chat je vybavena elektrickým proudem a třetina telefonem.

Z demografických údajů poznamenáváme velikost „chatářské“ rodiny, které se pohybuje mezi 2,2–3,7 členů. K tomu přistupuje dalších 0,7 osob, příbuzných a známých, které tráví volný čas na chatách, takže celkový roční průměr je 3,4 osob na jednu chatu (v létě se zvyšuje na 4 osoby). Podíl dětí ve věku 0–10 let je ve všech osadách konstantní – 15 %. 80 % hlav rodin má volnou sobotu v letních měsících, 55 % v zimních. Průměrný příjem sledovaných rodin je 40 000 švédských korun ročně.

Účelem průzkumu bylo jednak popsat výběr chatářských oblastí a využití chat v průběhu roku, jednak hledat vztah mezi využitím a komunikačními možnostmi.

Chat se využívá přirozeně nejvíce v letních měsících, a to pokud jde jak o četnost návštěv, tak i o délku pobytu. Frekvence je nejvyšší v květnu a v srpnu, kdy 70–75 % majitelů chat navštíví chatu více než třikrát za měsíc, nejnižší je v zimních měsících (leden) – 5 %. Délka pobytu je největší opět v letních měsících (délka než jeden týden pobývá na chatě v srpnu 75 % chatářů, v červnu 80 % a v červenci 85 %). Vzdálenost

Tabulka 1

	Švédsko	ČSSR	Rok
Hustota obyvatelstva	17/km ²	111/km ²	1965
Rozloha území	449 793 km ²	127 869 km ²	1964, 1965
Zemědělská půda	38 670 km ²	71 230 km ²	1963

(Pozn.: Pro zjednodušení porovnání jsme zde uvedli plochu zemědělské půdy, která se obvykle uvádí v tisících ha, v km².)